

9.2 Ústav informačných a komunikačných technológií

V roku 2008 ústav pokračoval v rozvoji univerzitnej IT infraštruktúry a zabezpečoval jej prevádzku. Hlavné činnosti ústavu sú rozdelené do oblastí:

- a.) Univerzitná IKT infraštruktúra.
- b.) Integrovaný informačný systém univerzity
- c.) IKT vo výučbe a akademický informačný systém (AIS)
- d.) Prevádzka, servis IT infraštruktúry a podpora používateľov
- e.) Ostatné odborné a externé aktivity

a) Univerzitná IKT infraštruktúra

Infraštruktúra univerzity je tvorená technickým a softvérovým vybavením v členení na komunikačný podsystem, aplikačné servery, technické vybavenie učební a pracovísk, systémová správa a monitorovanie infraštruktúry.

1. Komunikačný podsystem

Komunikačný podsystem bol naďalej rozvíjaný a realizovaný tak, aby podporoval všetky procesy spojené s úlohami univerzity. Po kvalitatívnej stránke garantuje pre koncových používateľov 10/100/1000Mbps pripojenie. V prvej výzve EÚ projektov ústav spracoval návrh na zvýšenie šírky pásma chrbticovej siete univerzity na 10Gb. V príprave na 100% pokrytie internátov dátovými prípojkami bolo zrealizované optické prepojenie objektov UZ VD. Prostriedky vo výške 630 tis. Sk ÚIaKT získal z externých zdrojov. Bezdrôtová WiFi sieť, ktorá umožňuje pripojenie mobilných zariadení bola ďalej rozširovaná. Ku koncu roku 2008 ÚIaKT spravoval 77 WiFi prístupových bodov a 2845 používateľských účtov (študenti i zamestnanci) pre prístup k WiFi sieti. WiFi je alternatívna forma a nenahrádza optickú a metalickú infraštruktúru. Lokality, kde je možné pripojenie na WiFi sieť, sú označené nálepkami „WiFi zone“.

2. Servery – univerzitné dátové centrum

Súčasnú dátové centrum je tvorené 4 blade servermi umiestnenými v spoločnom štandardnom stojane. HW architektúra je otvorená, škálovateľná a umožňuje upgrade technického vybavenia postupne s nárastom požiadaviek. Navrhnutá koncepcia a výkonnosť HW umožňuje virtualizáciu systému. Ďalší rozvoj univerzitného centra bude riešený s využitím štrukturálnych fondov EÚ (1. výzva).. Návrh projektu pre upgrade technického vybavenia dátového univerzitného centra spracoval ústav.

3. Prevádzka, systémová správa a monitorovanie

Ústav zabezpečoval nepretržitú 24 hodinovú prevádzku IKT infraštruktúry. Vykonávané činnosti pokrývajú bezpečnosť siete, optimalizáciu záťaže, lokalizáciu a odstraňovanie porúch, správu sieťových služieb, systémovú údržbu, správu a prístup do siete SANET, konfigurovanie a prevádzku aktívnych prvkov siete, prevádzku dátového centra a prevádzku integrovaného IS univerzity, spolu s prevádzkou akademického IS. Súčasťou správy je určovanie a kontrola dodržiavania bezpečnostných pravidiel a správania používateľov v IT prostredí univerzity. Všetky činnosti sú vykonávané s kritickým a dlhodobým nedostatčným personálnym zabezpečením. Centrálna správa používateľských účtov (identity management) pre overovanie a autorizáciu používateľov na báze LDAP servera. Aktuálne je spravovaných 13 400 aktívnych používateľských záznamov.

b) Integrovaný informačný systém univerzity (IIS)

Otvorený komplexný informačný systém univerzity, ktorý podporuje hlavné univerzitné procesy. Funkcie a služby sú dostupné prevažne prostredníctvom univerzitého intranetu. Informačný systém tvoria navzájom prepojené (integrované) informačné systémy a subsystémy:

- ekonomický IS Sofia
- stravovací IS, Kredit 8
- dochádzkový IS, iCard
- prístupový systém bol rozšírený do časti priestorov ubytovacích zariadení. Systém bol prepojený s evidenciou ubytovaných študentov.
- pasport nehnuteľností (FaMa). (IS nebol od roku 2006 ďalej rozvíjaný pre nedostatok financií). Je predpoklad pre pokračovanie v roku 2009. Účelom je vytvorenie databázy údajov pre budúce funkcie facility managementu.

V roku 2008 ústav spolupracoval, resp. zabezpečoval prechod IIS na novú menu EURO.

Univerzitný www portál – univerzitný intranet. Štruktúra portálu bola zjednodušená pre zlepšenie orientácie na stránkach. Bolo vylepšené vyhľadávanie dokumentov.

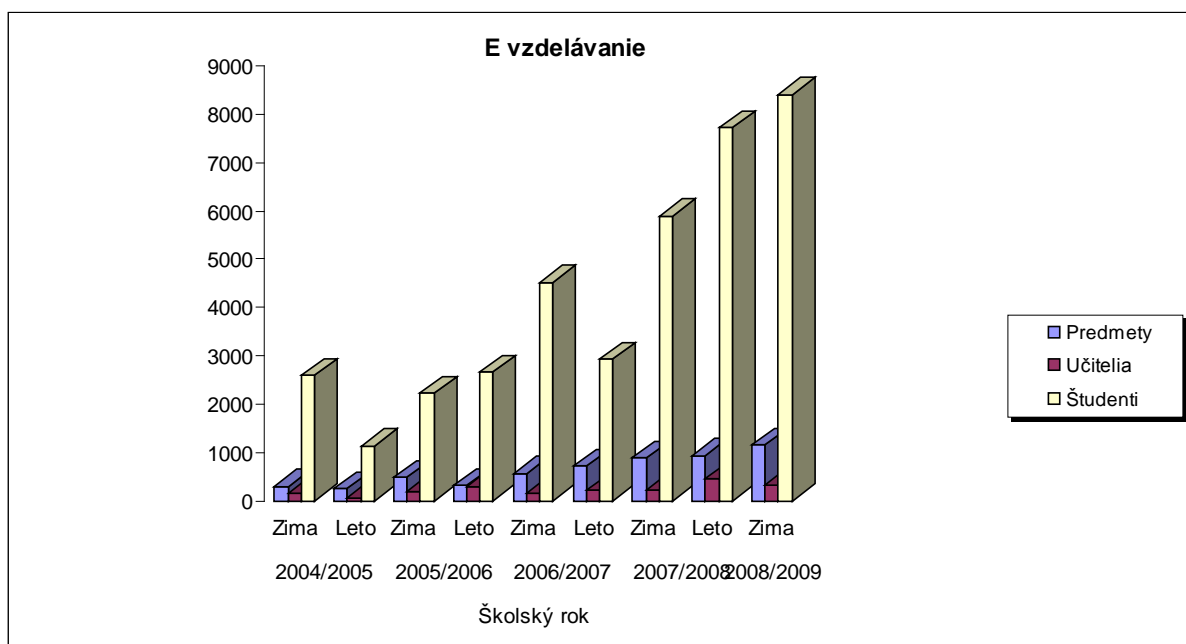
c) Akademický informačný systém (AIS). Podpora výučby, e-learning.

Aktivity a úlohy ÚIaKT v roku 2008 v oblasti podpory výučby a vzdelávania boli zamerané na ďalší rozvoj AIS a využívanie informačných a komunikačných technológií vo vzdelávaní, ktoré je označované súhrnným názvom e-vzdelávanie. AIS v súčasnej dobe využívajú všetky fakulty univerzity. Jednotný AIS univerzity zjednodušuje a znižuje náklady na vývoj a správu, rieši väzby na interné subsystémy (ubytovanie, strava, čipové karty, správa používateľov) a externé informačné systémy (centrálny register študentov MŠ SR, EMBASE – externé funkcionality čipových kariet). Modulárne riešenie umožňuje zohľadňovať i špecifické požiadavky fakúlt. Boli uskutočnené nevyhnutné úpravy SW spojené s prechodom na Euro.

Súčasťou AIS je podsystém pre evidenciu uchádzačov o štúdium a spracovanie prijímacích pohovorov. Celý proces, od evidencie prihlášok, až po vyrozumenie uchádzačov má SW podporu. Každá fakulta si proces prijímania uchádzačov spracováva autonómne. Ústav zabezpečuje prevádzku systému a podporu používateľov. V akademickom roku 2007/2008 bola v rutinej prevádzke elektronická prihláška na denné štúdium pre všetky tri formy štúdia. Elektronickú prihlášku na štúdium na ŽU využilo cca 15 % záujemcov o štúdium.

Štatistika využívania AIS pre podporu e-vzdelávania je uvedená v nasledujúcej tabuľke.

	Školský rok									
	2004/2005		2005/2006		2006/2007		2007/2008		2008/2009	
	Zima	Leto	Zima	Leto	Zima	Leto	Zima	Leto	Zima	Leto
Predmety	298	236	472	308	563	708	885	930	1143	
Učítelia	161	64	190	291	159	203	225	444	327	
				265				771		
Študenti	2582	1136	2220	2	4523	2924	5887	7	8415	

E-vzdelávanie je „kritická aplikácia“, ktorá vyžaduje nepretržitú (24 h x 365 dní) a spoľahlivú prevádzku (spoľahlivosť a dostupnosť počas prednášok a cvičení, dostupnosť pre študentov nezávisle na mieste a čase) s krátkymi odozvami. V špičkách pracuje so systémom súčasne do 1500 používateľov. Potrebný upgrade HW pre podporu e-vzdelávania je riešený v rámci EÚ projektov a s využitím finančného príspevku, ktorý získal ÚIaKT z MŠ SR vo výške 1 143 tis. Sk na ďalší rozvoj AIS. Využívaniu IKT vo vzdelávaní je podriadené technické a programové riešenie celej infraštruktúry. Súčasná IKT infraštruktúra na ŽU vytvára predpoklady pre mobilné štúdium, elektronické knihy, on-line konzultácie a porady. Umožňuje využívať celé spektrum dostupných technológií – blog, RSS, wiki, podcast, IP TV, WebTV, e-book, webcast, VoD, videokonferencie.

3. Učebne s výpočtovou technikou

Súčasťou infraštruktúry pre podporu e-vzdelávania sú učebne vybavené výpočtovou technikou. Ústav zabezpečuje prevádzku 2 učební (NF118, NG107) s 38 počítačmi, ktoré nie sú zaradené do rozvrhu a sú využívané pre samostatnú prácu študentov. Študenti si môžu čas v učebniach rezervovať v súlade so svojimi (individuálnymi) rozvrhmi.

Ďalej ústav zabezpečuje prevádzku 2 počítačových učební zaradených do rozvrhu (NF114, NF116) – 38 počítačov. Učebňa NF114 je vybavená interaktívnou tabuľou, dataprojektorom, ich využitie je zatiaľ zanedbateľné. Ústav zabezpečuje prevádzku VT, video a audiotechniky v prednáškových sálach NR, NS, VD, NG01.

4. Technológie pre podporu vzdelávania

Video streaming. Slúži na broadcastovú distribúciu audiovizuálnych študijných materiálov v univerzitnej sieti. Technológia umožňuje priame (živé) vysielanie prednášok, konferencií, seminárov. Možná je archivácia a následné spracovanie videozáznamov pre ďalšie použitie. (možnosti vid' na tv.uniza.sk)

Virtuálna knižnica. Zabezpečuje prístup k elektronickým publikáciám a knižničnemu informačnému systému DAWINCI. Umožňuje vzdialený prístup používateľov k on-line katalógu a ďalším službám. Bola overená funkčnosť služby VoD (Video on Demand) – zatiaľ

nie je v rutinej prevádzke. Proces výpožičiek v UK je v maximálnej miere automatizovaný. Využíva technológiu čipových kariet – študentský preukaz plní funkciu čitateľského preukazu.

IP TV. Súčasné vysielanie má jednoduchú programovú štruktúru, ktorá je limitovaná nedostatkom videoprogramov vhodných pre ich odvysielanie. Prevádzku a vysielanie zabezpečuje ÚIaKT. (tv.uniza.sk) Ďalší rozvoj technológie bude realizovaný s využitím EÚ projektov – 2.výzva, v rámci ktorej ÚIaKT spracoval technický návrh.

Videokonferenčné systémy. Na univerzite je možné pre podporu vzdelávania využívať, video konferenčný systém Polycom iPower a personálny video konferenčný systém Click to Meet Oba uvedené video konferenčné systémy dokážu komunikovať s akýmkoľvek štandardným video komunikačným zariadením a umožňujú kvalitnú video, audio a textovú komunikáciu a prezentáciu dokumentov na diaľku. Iný personálny video konferenčný systém je VRVS – umožňuje vzdialenú komunikáciu malých skupín prostredníctvom PC pripojených na počítačovú sieť. Nevýhodou sú problémy s kompatibilitou. Video konferenčné systémy je možné využiť na detašovaných pracoviskách formou vzdialených prednášok alebo konzultácií. V súčasnosti sú na ŽU využívané v pomerne obmedzenom rozsahu.

Didaktická technika. Didaktickú techniku predstavujú v súčasnosti najmä spätné projekory. V menšej miere video a audio v prednáškových sálach a učebniach. V najbližšom období sa vybavenie učební hlavne vďaka EÚ fondom výrazne zmení. Narastie množstvo počítačov v učebniach, dataprojektorov, interaktívnych tabúl, vizualizérov, DVD prehrávačov, LCD panelov, atď. V súvislosti s týmto vývojom je potrebné riešiť otázku metodiky výučby, tvorby vzdelávacieho obsahu v digitálnom formáte, personálneho zabezpečenia pre správu a servis techniky.

d) Prevádzka, rozvoj, servis IT infraštruktúry a podpora používateľov

Úlohy spojené s prevádzkou, servisom a podporou používateľov zabezpečovali všetky oddelenia ústavu podľa svojho odborného zamerania a kompetencií. Nepretržitú 24 hodinovú prevádzku komunikačného podsystemu a serverov univerzitného datacentra zabezpečovalo Oddelenie komunikačných systémov. Rutinné úlohy spojené s prevádzkou spotrebujú až 85% časovej kapacity oddelenia. Neustále pretrvávajú kritická situácia v personálnom obsadení oddelenia. Časť úloh je zabezpečovaná v spolupráci so študentmi – dohoda o brigádnickej práci.

Oddelenie podpory používateľov zabezpečuje prevádzku univerzitných počítačových učební NG 107, NF 118, NF 114, NF 116, NG01, NR1, NR2, NR3, AA11, AA12. Učebne NG107 a NF118, ktoré sú určené pre samostatnú prácu študentov, využilo 6753 študentov. Učebne sú časťou infraštruktúry pre e-vzdelávanie. Súčasný počet internetových kioskov v správe ÚIaKT je 19. Kiosky využilo celkom 49 400 študentov. Intenzívne zavádzanie IKT do prostredia univerzity spôsobuje nárast požiadaviek na podporu a spoluprácu s používateľmi. Komplexnosť informačnej infraštruktúry zvyšuje nároky na zručnosti koncového používateľa. Pre podporu používateľov bol zriadený help-desk portál, ktorý je postupne rozširovaný o nové problémové oblasti. (<http://helpdesk.uniza.sk>). Oddelenie podpory používateľov zabezpečovalo plnenie SW licenčných zmlúv Microsoftu - Campus Agreement a SELECT na ŽU. Oddelenie zabezpečuje technickú údržbu 15 dochádzkových terminálov. (V roku 2008 bola riešená výmena 2 kusov fyzicky poškodených dochádzkových terminálov s nákladmi 90 000,-Sk). Oddelenie ďalej zabezpečuje technický servis prezenčných miest

stravovacieho systému a spolupracuje pri zabezpečovaní prevádzky stravovacieho systému Kredit8, dochádzkového systému iCARD a prístupového systému.

V rámci ďalšieho rozvoja integrovaného informačného systému univerzity Oddelenie informačných systémov zrealizovalo:

1. Automatizovaný import údajov zo Slovenskej pošty do ekonomického IS „SOFIA“ a IS „Ubytovanie študentov“
2. Vytvorenie novej verzie IS „Ubytovanie študentov“. Všetky osobné údaje o študentovi, jeho študijnom stave sú priamo zobrazované zo systému „Vzdelávanie“. Prevod platieb zo Štátnej pokladnice, Slov. pošty je riešený ako automatizovaný. Ubytovanie bolo integrované so správou čipových kariet a prístupovým systémom. Boli rozšírené výstupy systému - platby za obdobie, neplatiči, voľné miesta...
3. Úpravy v IS „Vzdelávanie“
  - Zmeny v hodnotení predmetov (niektoré fakulty prestali používať zápočet, doplnilo sa "Hodnotenie študenta") a s tým súvisiace tlač a prehľady, zadávanie cez web;
  - Pridaná podpora pre čítačku preukazu študenta (čipová karta), pre študijné oddelenia;
  - Zavedenie anglických názvov pre tlač cudzojazyčných doplnkov k diplomom a s tým súvisiaca úprava číselníkov a klientskych programov;
  - Evidencia samoplatcov;
  - Nové štatistiky - fakultná, absolventi, veková štruktúra
  - Tlač obálok a podacích poštových hárkov
  - Vypisovanie „konkurzov“ na voliteľné predmety cez web (FRI)
  - Prihlasovanie na športy podľa vypísaných kritérií, zadávanie hodnotenia športov učiteľmi (ÚTV)
  - Rozšírenie ponuky pri termínoch skúšok (možnosti výberu resp. obmedzenia prihlásenia študentov na termíny)
  - Doplnenie funkcií pri špecifických termínoch (tzv. praktikum na EF)
  - Rozšírenie výstupných tlačových zostáv
  - Úprava evaluačných formulárov a ich spracovanie
  - Doktorandské štipendiá (zadávanie, oprava, výpisy do učtarne a pre potreby agendy štipendií)
  - Prospechové štipendiá podľa Smernice ŽU č.79 január 2008
  - Prechod na euro- úpravy súm a nárokov na desatinné miesta
  - Zmeny v spracovaných súboroch všetkých štipendií pre Štátnu pokladnicu
  - Diplomy - kompletne spracovanie s archiváciou s možnosťou neskoršej tlače, po vytlačení diplomu zápis matričného čísla. Tlač v SJ a v AJ.
  - Dodatok k diplomu

Čipové karty – pre akademický rok 2008/2009 boli na ústave vydané a prolongované čipové karty pre všetkých študentov Žilinskej univerzity. Karty sú využívané okrem ŽU v externých funkcionalitách – doprava (EMBASE), ISIC, FaxCopy. Celkom (študenti i zamestnanci) bolo k 31.12. 2008 na univerzite 25 800 platných (aktívnych) čipových kariet. Ústav vykonáva kompletnú správu čipových kariet na univerzite a zabezpečuje spoluprácu univerzity pri ich využívaní v externých funkcionalitách. (<http://karty.uniz.sk>).

e) Ostatné odborné a externé aktivity ústavu

V rámci rozvojových projektov ústav predložil v roku 2008 na MŠ SR požiadavky na dotácie

pre IKT. Na vybrané projekty (AIS, prístupový systém) bolo pridelených 1 613 tis. Sk. Ústav spolupracoval na centrálnych projektoch MŠ SR (s celoslovenskou pôsobnosťou) – „Centrálny register študentov“, „Centrálny register publikačnej činnosti“, „Centrálny register pedagogických zamestnancov“, „Elektronický podpis“ a na príprave projektu pre obmedzenie plagiátorstva a porušovania autorských práv. Do združenia SANET bol podaný projekt, ktorý bol prijatý a zrealizovaný – „Optická infraštruktúra UZ VD“ – vo výške 630 tis. Sk. Celkom prostredníctvom projektov ústav získal 2 273 tis. Sk. Ústav v roku 2008 zastupoval univerzitu v združeniach EUNIS a SANET. Ústav je aktívne zapojený do realizácie celoslovenského projektu „SANET do škôl“ a rieši pripojenie stredných škôl v regióne Žilinského kraja. Pre zlepšenie situácie v oblasti financovania vlastnej prevádzky ústavu – nákup odbornej literatúry, technického vybavenia, semináre, školenia, prevádzka atď. – bol ústav aktívny v oblasti podnikateľskej činnosti.

Pracovníci ústavu sa aktívne zúčastnili 6. ročníka medzinárodnej konferencie „Aplikácie bezkontaktnéj čipovej karty“.

Ústav podporoval a spolupracoval s univerzitnými študentskými organizáciami - Internet klub, AIESEC, IAESTE, ŽUŽO, RAPEŠ.